

Раскрыта важность повышения квалификации в формировании методической компетентности педагогических работников для квалифицированной профессиональной деятельности в условиях инклюзивной среды.

Ключевые слова: инклюзивное образование, педагогические работники, повышение квалификации, методическая компетентность.

SUMMARY

Vasylieva Halyna. Professional development as a form of formation of methodological competence of teachers in inclusive education.

The article analyzes the system of forms of professional development of teachers of inclusive education in accordance with the requirements of the New Ukrainian School. It is determined that the main forms of professional development for teachers of inclusive education are seminars, trainings, workshops, independent work. The main tasks and features of advanced training of pedagogical workers of general secondary education institutions in the conditions of inclusive environment (development of abilities, formation of abilities, skills, professional competences and proficiency) are revealed. The importance of professional development in the formation of methodological competence of teachers for qualified professional activities in an inclusive environment is revealed.

Key words: *inclusive education, pedagogical workers, advanced training, methodological competence.*

УДК 378+174):(007+347.77+347.77.028.4)

Андрій Вергун

Львівський національний медичний
університет імені Данила Галицького
ORCID ID 0000-0002-7521-3241

Андрій Наконечний

Львівський національний медичний
університет імені Данила Галицького
ORCID ID 0000-0003-1402-6642

Світлана Ягело

Львівський національний медичний
університет імені Данила Галицького
ORCID ID 0000-0002-7521-3241

Ольга Олексюк

Львівський національний медичний
університет імені Данила Галицького
ORCID ID 0000-0002-6150-9033

Оксана Вергун

Львівський національний медичний
університет імені Данила Галицького
ORCID ID 0000-0002-0239-5638

DOI 10.24139/2312-5993/2021.03/098-111

АНТИПЛАГІАТНІ ЗАХОДИ ТА ЕКСПЕРТИЗА З ПОЗИЦІЙ НАУКОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ ТА ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Контроль якості публікацій, діяльність комісії з питань етики та академічної доброчесності, уніфікація принципів наукової комунікації та адекватна

антиплагіатна експертиза й рецензування, застосування ліцензійних програм для встановлення відсотку унікальності тексту детермінують зростання цінності наукових досягнень, пошук нових партнерів для фінансування вищої освіти, диверсифікацію вищої освіти, становлення фундаментальних моральних цінностей і вкорінення їх у поведінці молодої людини в контексті забезпечення етики досліджень, організації та проведення навчального процесу, наукової та професійної діяльності для набуття практичних навичок, умінь та компетентностей щодо протидії проявам академічної недоброчесності, фальсифікаціям і плагіату. Метою публікації була об'єктивізація превентивних заходів та досвіду антиплагіатної експертизи з позицій наукової комунікації й імплементації принципів академічної доброчесності. За 2018-2020 рр. у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького перевірено 5992 наукових та навчально-методичних праці методом шингл-порівняння. Уніфікація контролю якості реалізації комплексних наукових тем і публікацій з позицій академічної доброчесності, адекватна первинна антиплагіатна експертиза для встановлення відсотку унікальності тексту та рецензування у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького передбачала застосування ліцензійного ПЗ "Unichek", "Plagiarism Detector", "Viper", "AntiPlagiarism.NET", вільнодоступного ПЗ "Advego Plagiatus", "ETXT Антиплагіат" за необхідності швидкої додаткової експертизи значної кількості наукових текстів малого об'єму, – з додатковим залученням ресурсів інших інтернет-сервісів. Порушення правил наукової комунікації, репліки та ознаки конфлікту інтересів стверджено у 954 роботах, які скеровано на доопрацювання. З них 732 проведено повторну експертизу (12,21 % загальної вибірки). Остаточо відхилено (унаслідок відмови від доопрацювання та негативних результатів повторної експертизи) 12,98 % наукових праць. Переважною причиною відмови від дозволу на публікацію була наявність невалідних текстових реплікацій. Стверджено, що академічна доброчесність, навчання дослідників «гнучким навичкам» наукової комунікації та антиплагіатні заходи є важливими передумовами адекватності реалізації комплексних наукових тем. Перевірка та пошук текстових співпадінь, яке виконується по шинглах (методом шингл-розбивки тексту) з застосуванням ліцензованого програмного забезпечення "Unichek", "Детектор плагіату", "AntiPlagiarism.NET", "Viper", вільнодоступного ПЗ "Advego Plagiatus" тощо відповідає сучасним вимогам щодо валідності. Удосконалення процедур перевірки та тестування сучасного програмного забезпечення потребують подальших досліджень, є необхідними передумовами для розширення можливостей та підвищення валідності антиплагіатної експертизи в контексті покращення наукової комунікації та імплементації принципів академічної доброчесності.

Ключові слова: академічна доброчесність, наукова комунікація, плагіат, технічна експертиза, програмне забезпечення.

Постановка проблеми. Становлення фундаментальних моральних цінностей і вкорінення їх у поведінці молодої людини, контроль якості публікацій, діяльність комісії з питань етики та академічної доброчесності, уніфікація принципів наукової комунікації та адекватна антиплагіатна експертиза й рецензування, застосування ліцензійних програм для встановлення відсотку унікальності тексту детермінують зростання цінності наукових досягнень (Бежук, 2018), пошук нових партнерів для фінансування вищої освіти, диверсифікацію вищої освіти, нову структуру та

постійне зростання цінності наукового знання (*Академічна чесність як основа сталого розвитку університету*, 2016). Предметом досліджень є аналіз чинного українського та світового законодавства (Ковальова, 2014), можливостей технічних засобів у контексті формування й порівняння гіпотез, теорій та отриманих результатів із науковим доробком інших дослідників і наукових шкіл (Вергун та ін., 2017), здійснення фахового аналізу інформації щодо можливого виникнення етичних порушень та конфліктів інтересів у контексті забезпечення етики досліджень, організації та проведення навчального процесу (Хоружий, 2016), наукової та професійної діяльності для набуття практичних навичок, умінь та компетентностей щодо протидії проявам академічної недоброчесності, фальсифікаціям і плагіату (Kyong-Jee Kim et al., 2016).

Аналіз актуальних досліджень. Загальноприйняті світовою спільнотою стандарти здійснення освітньої та наукової діяльності здобувачами вищої освіти і співробітниками університету детермінують створення середовища нульової терпимості до порушень академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин (*Академічна чесність як основа сталого розвитку університету*, 2016; Чоп'як та ін., 2016).

Стійкою перепорою до впровадження принципів академічної доброчесності в Україні є «традиція» неякісних, несумісних із кращим світовим досвідом і вимогами практик академічного письма (недосконала структура наукової статті та анотації до неї, копірайтингу та рерайтингу результатів наукових досліджень, відсутність традиції належного рецензування (*Академічна чесність як основа сталого розвитку університету*, 2016; Хоружий, 2016; Li Y., 2013), необхідність наукових публікацій для звіту, а не як презентації власного дослідження тощо). Це суттєво загальмовує оптимізацію та об'єктивізацію оцінки академічного письма в Україні як серед дослідників і викладачів, так і серед студентів (Бежук, 2018; Ковальова, 2014; Хоружий, 2016).

Кодекс академічної етики Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького визначає основні поняття, завдання академічної доброчесності, регламентує основні засади наукової комунікації, організації та контролю етики наукових досліджень (*Кодекс академічної етики Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького*, 2019). У розділах Кодексу враховано вимоги базових документів (зі змінами та доповненнями): Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту» (*Про вищу освіту. Закон України*, 2014, зі змінами, 2020), «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про

авторське право і суміжні права» (*Рекомендації щодо забезпечення принципів академічної доброчесності*, 2016), на основі рекомендацій Асоціації Європейських університетів щодо відкритого доступу до наукової інформації (2008 р.), міжнародних асоціацій IFLA, SPARC, LIBER, EiFL та ін. (*Академічна чесність як основа сталого розвитку університету*, 2016; Хоружий, 2016; Kyong-Jee Kim et al., 2016; Li Y., 2013).

Для технічної підтримки перевірки наукових праць на наявність академічного плагіату в методичних вказівках університету розміщується посилання на програмне забезпечення (ПЗ) і сервіси з первинної перевірки на наявність плагіату, та створюються навчальні курси як необхідна умова в реалізації стратегії академічної доброчесності (*Рекомендації щодо забезпечення принципів академічної доброчесності*, 2016). Виявлення факту порушення засад наукової комунікації, конфлікту інтересів та інших проявів академічної недоброчесності в наукових роботах можливе на етапі рецензування та/або представлення вченому секретареві, у редакцію або для розгляду на вченій раді з метою рекомендації до друку – для наукових робіт (монографія, підручник, навчальний посібник, стаття, тези, препринт тощо); на етапі розгляду на засіданні кафедри творів викладачів, що вимагають ухвалення кафедри (Вергун та ін., 2017); на етапі подання на перевірку кваліфікаційних робіт (Чоп'як та ін., 2016). Якщо науковець не погоджується з результатами автоматизованої перевірки на плагіат, йому надається можливість викласти свою позицію та обґрунтувати її науково у вигляді апеляції (Ковальова, 2014; Чоп'як та ін., 2016; Kyong-Jee Kim et al., 2016; Li Y., 2013). Відповідальність за достовірність інформації про дотримання вимог академічної доброчесності здобувачем, яка подається до Вченої ради Університету щодо атестації здобувачів, покладається на проректора з наукової роботи, відповідальної особи за забезпечення діяльності спеціалізованих учених рад із присудження ступенів доктора філософії та співробітника наукового відділу, відповідального за первинну автоматичну перевірку наукових текстів та дисертаційних матеріалів (*Положення про первинну експертизу наукових праць на наявність академічного плагіату у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького*, 2020).

Мета статті – об'єктивізувати превентивні заходи та досвід антиплагіатної експертизи з позицій наукової комунікації й імплементації принципів академічної доброчесності.

Матеріал та методи дослідження. За 2018-2020 рр у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького перевірено

5992 наукових та навчально-методичних праць методом шингл-порівняння. Шингл – структурно-логічний фрагмент тексту, що складається з послідовності декількох слів. Застосоване ПЗ для первинної антиплагіатної перевірки є комерційним та вільнодоступним (Вергун та ін., 2017). Експертизу наукових та навчально-методичних праць до 2019 р. здійснювали комерційним ліцензійним ПЗ «Viper», «AntiPlagiarism.NET», вільнодоступним ПЗ «Advego Plagiatu», «ЕТХТ Антиплагіат» на підставі Положення про первинну експертизу наукових праць на наявність академічного плагіату в Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького, прийнятого та затвердженого на Вченій Раді 23.09.2015 р. (Чоп'як та ін., 2016). Перевірку та пошук співпадінь виконували по шинглах (методом шингл-розбивки тексту). Пошук співпадінь в Інтернеті та Репозитарії Університету з січня 2019 року здійснювали декількома програмами: ліцензованим та вільнодоступним ПЗ «Unichek», «Plagiarism Detector Pro v. 1092.», «Viper», «AdvegoPlagiatu» тощо. Технічну експертизу великооб'ємних наукових праць (зокрема дисертаційних робіт) здійснювали із застосування програмних ресурсів «Unichek», «Plagiarism Detector Pro v. 1092.», «Viper», за необхідності швидкої додаткової експертизи англомовних текстів малого об'єму, – з додатковим залученням ресурсів інших інтернет-сервісів. Окрім того, проводилася перехресна (пороздільна) первинна технічна перевірка розділів дисертаційних робіт та авторефератів дисертацій вільнодоступним ПЗ «AdvegoPlagiatu» та ліцензованим ПЗ «Plagiarism Detector Pro v. 1092.», «AntiPlagiarism.NET» (*Положення про первинну експертизу наукових праць на наявність академічного плагіату у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького*, 2020). Вибір антиплагіатної програми для проведення перевірки здійснювався індивідуалізовано з урахуванням меморандумів МОН України та методичних рекомендацій Університету, обсягу представленого матеріалу, технічних аспектів оптимізації затрат часу та економічних факторів (Kyong-Jee Kim et al., 2016; Li Y., 2013).

Виклад основного матеріалу. Педагогічна і наукова комунікація у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького посідає важливе місце в сучасному науковому та освітньому процесі. Важливо, щоб ця комунікація відбувалася на засадах академічної доброчесності, що ґрунтуються на повазі до колег-науковців (*Академічна чесність як основа сталого розвитку університету*, 2016; Бежук, 2018; Хоружий, 2016; Li Y., 2013). Проте, не завжди в академічному середовищі можна спостерігати дотримання вимог академічної етики. Нерідкими є

явища академічного плагіату (Бежук, 2018; Ковальова, 2014). Попередження та своєчасне його виявлення детермінують соціально відповідальну поведінку, а засвоєння й дотримання академічної культури та доброчесності (кодексу честі), вкорінення їх у поведінці молодого людини (дослідника) позитивно впливає і визначає установки та цінності особистості поза межами закладу освіти (*Кодекс академічної етики Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького*). Упровадження навчальної дисципліни «Академічна доброчесність і антиплагіат» (*Рекомендації щодо забезпечення принципів академічної доброчесності*, 2018) для підготовки фахівців – докторів філософії (PhD), навички soft skills з позицій уніфікації принципів наукової комунікації та академічної доброчесності (Мандрагеля, 2020), на нашу думку, передбачають набуття дослідниками та працівниками медичного університету низки необхідних компетентностей:

- здійснення інформаційного пошуку із застосуванням сучасних пошукових систем;
- здатності до аналізу й синтезу наявної інформації (синтез інформації з різних джерел та предметів на основі базових прийомів комунікації) в контексті доказової медицини;
- формулювання наукових гіпотез на основі оцінки закономірностей, зв'язків, залежностей;
- створення дизайну дослідження відповідно до класичних етапів статистичного аналізу та доказовості в медичній практиці;
- взаємодії і здатності працювати в міждисциплінарній команді (включаючи узагальнення, інтерпретації та презентації даних у наглядний і зрозумілий спосіб), напрацювання варіантів управлінських рішень;
- застосування сучасних інформаційних технологій у контексті візуалізації фальсифікацій результатів досліджень, прогнозування імовірностей конфліктів інтересів, запобігання та виявлення псевдонауковості та інших порушень академічної доброчесності;
- оцінки результатів досліджень та наукової комунікації в контексті попередження та виявлення ознак академічного плагіату та фальсифікацій.

Антиплагіатне забезпечення, що встановлене і функціонує у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького, відповідає сучасним критеріям Великої Хартії Університетів, імплементації керівних принципів IAU-MCO (International Association of Universities and the Magna Charta Observatory) щодо інституційного етичного кодексу вищої освіти, Європейської хартії дослідників (Хоружий, 2016) та є

адекватним щодо проведення перевірки кирилических та латиноабеткових наукових текстів (Вергун та ін., 2017; *Положення про первинну експертизу наукових праць на наявність академічного плагіату у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького*, 2020; Li Y., 2013). Перевірка та пошук співпадінь виконується методом шингл-розбивки тексту ліцензованим та вільнодоступним десктопним програмним забезпеченням з додатковим залученням (за необхідності швидкої додаткової експертизи англійських текстів малого об'єму) ресурсів інших інтернет-сервісів (Чоп'як та ін., 2016). З січня 2019 року, згідно з оновленим положенням, Меморандумами та рекомендаціями МОН України, відповідальним за первинну антиплагіатну експертизу наукових праць і дисертаційних матеріалів для перевірки дисертаційних праць здобувачів наукового ступеня (зокрема наукового ступеня доктора філософії) створений та функціонує створений для виконання умов Меморандуму між компанією «Антиплагіат» та Міністерством освіти та науки України від 4 квітня 2018 р. особистий кабінет у антиплагіатному програмному забезпеченні системи UNICHEK, яка входить до ТОП 20 антиплагіатного ПЗ 2019 року (*Рекомендації щодо забезпечення принципів академічної доброчесності*, 2018). Також наявне ПЗ «Plagiarism Detector Pro v. 1092.», «Viper», «AntiPlagiarism.NET» (комерційна ліцензована повнофункціональна версія десктопного ПЗ «ETXT Антиплагіат»), «AdvegoPlagiatius», що застосовуються для перехресної експертизи та відповідають вимогам щодо шингл-перевірки навчально-методичних матеріалів, статей у фахових наукових журналах (Ковальова, 2014; Kyong-Jee Kim et al., 2016; Li Y., 2013).

Функціонування антиплагіатної експертизи є неможливим без відповідного ПЗ, яке, незважаючи на подібність алгоритмів, має свої особливості, переваги й недоліки, особливості пошукової індексації, нюанси щодо зручності та доступності для практичного використання (Вергун та ін., 2017). Уніфікація контролю якості реалізації комплексних наукових тем і публікацій з позицій академічної доброчесності, адекватна первинна антиплагіатна експертиза для встановлення відсотку унікальності тексту та рецензування у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького передбачають застосування ліцензійного ПЗ «Unichek», «Plagiarism Detector», «Viper», «AntiPlagiarism.NET», вільнодоступного ПЗ «Advego Plagiatius», «ETXT Антиплагіат» (*Положення про первинну експертизу наукових праць на наявність академічного плагіату у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького*, 2020), за необхідності

швидкої додаткової експертизи значної кількості наукових текстів малого об'єму, – з додатковим залученням ресурсів інших інтернет-сервісів (Kyong-Jee Kim et al., 2016; Li Y., 2013).

Всього за 3-річний період проведено експертну оцінку та перевірку 5992 наукових та навчально-методичних робіт. Порушення правил наукової комунікації, репліки та ознаки конфлікту інтересів стверджено в 954 роботах (15,92 %), які скеровано на доопрацювання. З них 732 проведено повторну експертизу (12,21 %). Остаточо відхилено (унаслідок відмови від доопрацювання та негативних результатів повторної експертизи) 778 (12,98 %) наукових праць (табл. 1).

Таблиця 1

**Результати антиплагіатної експертизи наукових праць
за трьохрічний період**

Рік	Всього перевірок			Повторна експертиза	Остаточо відхилено		
	Статті	Тези	Інші		Статті	Тези	Всього
2018	1134	923	293	210 (3,5%)	64	68	132 (2,21%)
2019	1053	907	240	203 (3,39%)	67	71	138 (2,3%)
2020	689	552	201	319 (5,32%)	52	67	119 (1,99%)
Всього	2876	2382	734	732 (12,21%)	183 (3,05%)	206 (3,44%)	389 (6,5%)
	N=5992				778 (12,98%)		

При сумнівних результатах онлайн-перевірки здійснювалася повторна валідизаційна експертиза іншим ПЗ. Відповідно до ст. 32 Закону України «Про вищу освіту» (*Про вищу освіту. Закон України, 2014, зі змінами 2020*) заклади вищої освіти (ЗВО) зобов'язані вживати заходів, включаючи запровадження відповідних новітніх технологій, для запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових роботах наукових, науково-педагогічних, педагогічних, інших працівників і здобувачів вищої освіти та притягнення їх (за наявності порушень академічної етики, зокрема фальсифікації результатів наукових досліджень та академічного плагіату) до дисциплінарної відповідальності (*Академічна чесність як основа сталого розвитку університету, 2016; Рекомендації щодо забезпечення принципів академічної доброчесності, 2016; Li Y., 2013*). Положення про первинну експертизу наукових праць на наявність академічного плагіату в Львівському національному медичному

університеті імені Данила Галицького визначає основні поняття, завдання, принципи функціонування і призначення, склад і структуру та регламентує основні засади організації первинної автоматичної перевірки наукових праць – наукових текстів та дисертаційних матеріалів (*Положення про первинну експертизу наукових праць на наявність академічного плагіату у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького*, 2020). Основними причинами відхилення статей на етапі антиплагіатної експертизи та рецензування були порушення правил цитування та наявність текстових реплікацій у науковій статті, що з позицій академічної доброчесності підтверджувалося перехресною експертизою після апеляції як порушення Кодексу академічної етики та норм академічної доброчесності членами університетської спільноти (*Про вищу освіту. Закон України*, 2014, зі змінами 2020; Хоружий, 2016).

Згідно з Положенням про комісію з питань етики та академічної доброчесності у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького, базовими завданнями є налагодження конструктивного діалогу і досягнення елімінації конфліктів інтересів шляхом об'єктивного та принципового обговорення складних етичних ситуацій; виявлення та вирішення проблем наукової комунікації й дотримання академічної доброчесності учасниками наукового і освітнього процесу, конфліктів наукових і навчальних інтересів, академічного плагіату; надання експертних оцінок щодо етичності дій та поведінки членів університетської спільноти і рекомендацій щодо застосування санкцій за порушення кодексу академічної етики Університету; розроблення рекомендацій щодо покращення культури поведінки членів університетської спільноти й поширення етичних цінностей, принципів та стандартів, недопущення виникнення і поширення академічного плагіату, заходи дисциплінарного впливу (*Кодекс академічної етики Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького*, 2019). Антиплагіатна експертиза є складовою системи внутрішньоуніверситетського забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, “візитною” карткою академічної доброчесності. Становлення в молоді поваги до інтелектуальної власності та авторських прав, до свободи та гідності людини, демократичних цінностей у її індивідуальності є важливою гуманітарною складовою здійснення успішних реформ у науково-дослідницькому процесі.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Академічна доброчесність, навчання дослідників «гнучким навичкам» наукової комунікації та антиплагіатні заходи є важливими передумовами адекватності

реалізації комплексних наукових тем. Перевірка та пошук текстових співпадінь виконується по шинглах (методом шингл-розбивки тексту) з застосуванням ліцензованого програмного забезпечення «Unicheck», «AntiPlagiarism.NET», «Viper», «Детектор плагіату», вільнодоступного ПЗ «Advego Plagiatu» тощо, що відповідають сучасним вимогам. Первинна технічна антиплагіатна експертиза об'єктивізує загальну оцінку якості та представлення результатів досліджень у дисертаційних роботах, фахових та інших наукових виданнях. Експертна оцінка наукових праць, включаючи антиплагіатну перевірку, на нашу думку, є важливою передумовою адекватності реалізації комплексних наукових тем та об'єктивізує загальну оцінку якості представлення результатів досліджень у фахових та інших наукових виданнях, включаючи зокрема дисертаційні роботи, монографії, навчально-методичні посібники, статті та тези доповідей.

Удосконалення процедур перевірки та тестування сучасного програмного забезпечення потребують подальших досліджень, є необхідними передумовами для розширення можливостей та підвищення валідності антиплагіатної експертизи в контексті покращення наукової комунікації та імплементації принципів академічної доброчесності, є перспективними завданнями щодо подальших наукових розвідок.

ЛІТЕРАТУРА

- Фінікова, Т. В., Артюхова, А. Є. (2016). *Академічна чесність як основа сталого розвитку університету*. Київ: Таксон (Finikova, T. V., Artiukhova, A. E. (2016). *Academic honesty as a basis for sustainable development of the university*. Kyiv: Taxon).
- Безжук, Ю. М. (2018) Імплементація принципів академічної доброчесності в освітнє та наукове середовище України. *Збірник наукових праць учасників наукового стажування для освітян «Академічна доброчесність: виклики сучасності»*. Варшава, 7-10 (Bezjuk, Yu. M. (2018). Implementation of the principles of academic integrity in the educational and scientific environment of Ukraine. *Collection of scientific works of participants of scientific internship for educators "Academic integrity: challenges of today"*. Warsaw, 7-10).
- Вергун, А. Р., Савенкова, Л. В., Чуканова, С. О. (2017). *Програмне забезпечення для перевірки наукових текстів на плагіат: інформаційний огляд*. Київ: УБА (Vergun, A. R., Savenkova, L. V., Chukanova, S. O. (2017). *Software for checking scientific texts for plagiarism: information review*. Kyiv: UBA).
- Ковальова, А. (2014). Проблеми академічного плагіату та авторського права. *Спеціальні історичні дисципліни, 21*, 61-71 (Kovaleva, A. (2014). Problems of academic plagiarism and copyright. *Special historical disciplines, 21*, 61-71).
- Кодекс академічної етики Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького*. Режим доступу: <http://nauka.meduniv.lviv.ua/wp-content/uploads/2020/04/kodeks-akademichnoyi-etiki.pdf> (Code of Academic Ethics of Danylo Halytsky Lviv National Medical University. Retrieved from: <http://nauka.meduniv.lviv.ua/wp-content/uploads/2020/04/kodeks-akademichnoyi-etiki.pdf>.)

- Мандрагеля, В. А. (2020). Концепт soft skills у динаміці освітнього процесу. *Матеріали Міжнародної науково-методичної Інтернет-конференції «Проблеми та шляхи реалізації компетентнісного підходу в сучасній освіті»*, (14-15 травня 2020 р). Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 69-72 (Mandragelia, V. A. (2020). The concept of soft skills in the dynamics of the educational process. *Proceedings of the International scientific-methodical Internet conference "Problems and ways to implement the competency approach in modern education"*, (May 14-15, 2020). Kharkiv: V.N.Karazin KhNU, 69-72.)
- Рекомендації щодо забезпечення принципів академічної доброчесності (2018). Режим доступу: https://zakononline.com.ua/documents/show/124272__124272. (*Recommendations for ensuring the principles of academic integrity* (2018). Retrieved from: https://zakononline.com.ua/documents/show/124272__124272.)
- Положення про первинну експертизу наукових праць на наявність академічного плагіату у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького. Режим доступу: http://nauka.meduniv.lviv.ua/wp-content/uploads/2020/03/nove_polozhennya_pro_ekspertizu_2020.pdf. (*Regulations on the initial examination of scientific papers for the presence of academic plagiarism at Danylo Halytsky Lviv National Medical University*. Retrieved from: http://nauka.meduniv.lviv.ua/wp-content/uploads/2020/03/nove_polozhennya_pro_ekspertizu_2020.pdf.)
- Закон України «Про вищу освіту» від 28 грудня 2014 № 1556-VII. (зі змінами) (2020). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>. (*Law of Ukraine "On higher education"* of December 28, 2014 561556-VII. (as amended) (2020). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.)
- Хоружий, Г. Ф. (2016). *Європейська політика вищої освіти*. Полтава: Дивосвіт (Khoruzhyi, G. F. (2016). *European higher education policy*. Poltava: Dyvosvit).
- Чоп'як, В. В., Надрага, О. Б., Вергун, А. Р. (2016). *Технічна експертиза наукових праць на наявність академічного плагіату*. Львів: Вид-во ЛНМУ імені Данила Галицького (Chopiak, V. V., Nadraga, O. B., Vergun, A. R. (2016). *Technical examination of scientific works for the presence of academic plagiarism*. Lviv: Danylo Halytsky LNMU Publishing House).
- Kyong-Jee, Kim., Jee, Young Hwang, Dong-Wook, Lee, Min-Sung, Shim (2016). Medical student plagiarism in problem-based learning courses. *Medical Education Online*, 21:1, 305-337.
- Li Y (2013). Text-based plagiarism in scientific writing: what Chinese supervisors think about copying and how to reduce it in students' writing. *Sci Eng Ethics*, 19 (2), 569-583.

РЕЗЮМЕ

Вергун Андрей, Наконечный Андрей, Ягело Светлана, Олексюк Ольга, Вергун Оксана. Антиплагиатные мероприятия и экспертиза с позиций научной коммуникации и имплементации принципов академической добродетели.

Контроль качества публикаций, деятельность комиссии по вопросам этики и академической добродетели, унификация принципов научной коммуникации и адекватная антиплагиатная экспертиза и рецензирование, применение лицензионных программ для констатации процента уникальности текста детерминируют рост ценности научных достижений, поиск новых партнеров для финансирования высшего образования, диверсификации высшего образования, становления фундаментальных нравственных ценностей в поведении молодого человека в контексте обеспечения этики исследований, организации и проведения учебного процесса, научной и профессиональной деятельности для приобретения практических навыков, умений и

компетентностей по противодействию проявлениям академической недобросовестности, фальсификациям и плагиату. Устоявшиеся традиции копирайтинга и ререйтинга среди исследователей, конфликты научных интересов существенно затормаживают оптимизацию и объективизацию оценки академического письма в Украине как среди исследователей и преподавателей, так и среди студентов.

Целью публикации была объективизация превентивных мер и опыта антиплагиатной экспертизы с позиций научной коммуникации и имплементации принципов академической добродетели. За 2018-2020 гг. во Львовском национальном медицинском университете имени Данила Галицкого проверено 5992 научных и учебно-методических работ методом шингл-сравнения. Унификация контроля качества реализации комплексных научных тем и публикаций с позиций академической добродетели, адекватная первичная антиплагиатная экспертиза для установления процента уникальности текста и рецензирование во Львовском национальном медицинском университете имени Данила Галицкого предусматривала применение лицензионного ПО "Unichек", "Plagiarism Detector", "Viper", "AntiPlagiarism.NET", свободнораспространяемого ПО "Advego Plagiatus", "ETXT Антиплагиат"; за необходимости быстрой дополнительной экспертизы значительного количества научных текстов малого объема – с дополнительным привлечением ресурсов других интернет-сервисов. Нарушение правил научной коммуникации, наличие репликаций и признаки конфликта интересов констатировано в 954 работах, которые были направлены на доработку. Из них 732 проведена повторная экспертиза (12,21 % общей выборки). Окончательно отклонено (вследствие отказа от доработки и отрицательных результатов повторной экспертизы) 12,98 % научных работ. Преобладающей причиной отрицательного решения на публикацию было наличие невалидных текстовых репликаций. Антиплагиатная экспертиза является составляющей системы внутриуниверситетского качества образовательной деятельности и качества высшего образования, "визитной" карточкой академической добродетели (добропорядочности) в университете. Согласно Положению о комиссии по вопросам этики и академической добродетели во Львовском национальном медицинском университете имени Данила Галицкого базовыми задачами являются налаживание конструктивного диалога и достижения элиминации конфликтов интересов путем объективного и принципиального обсуждения сложных этических ситуаций; выявления и решения проблем научной коммуникации и соблюдения академической добродетели участниками научного и образовательного процесса, конфликтов научных и учебных интересов, академического плагиата; предоставление экспертных оценок этичности действий и поведения членов университетского сообщества и рекомендаций по применению санкций за нарушение кодекса академической этики университета.

Констатировано, что академическая добродетель, обучение исследователей «гибким навыкам» научной коммуникации и антиплагиатные мероприятия являются важными предпосылками адекватности реализации комплексных научных тем. Проверка и поиск текстовых совпадений, которое выполняется по шинглах (методом шингл-разбивки текста) с применением лицензированного программного обеспечения "Unichек", "Детектор плагиата", "AntiPlagiarism.NET", "Viper", свободно распространяемого ПО "Advego Plagiatus" и т.д. соответствуют современным требованиям валидности. Совершенствование процедур проверки и тестирования современного программного обеспечения требуют дальнейших исследований, являются необходимыми предпосылками для расширения возможностей и

повышения валидности антиплагиатной экспертизы в контексте улучшения научной коммуникации и имплементации принципов академической добродетели.

Ключевые слова: *академическая добродетель, научная коммуникация, плагиат, техническая экспертиза, программное обеспечение.*

SUMMARY

Vergun Andrii, Nakonechnyi Andrii, Yagelo Svitlana, Oleksiuk Olha, Vergun Oksana.

Anti-plagiarism measures and expertise from the standpoint of scientific communication and implementation of academic integrity principles.

The quality control of publications, the activities of the ethics and academic integrity commission, the unification of the principles of scientific communication, adequate anti-plagiarism and expertise of licensed programs establish a percentage of the text uniqueness determine the scientific achievements value, optimisation of the search for new partners to finance of higher education, diversification of higher education, formation of fundamental moral values in the behavior of a young person in the context of ensuring the research ethics, organization and conduct of the educational process, scientific and professional activities of the practical skills acquisition, skills and competences to counter of the manifestations of academic integrity disruption, falsifications and plagiarism. The established traditions of copyrighting and rewriting among researchers, scientific interests conflicts determined significantly dismore some optimization and objectification of assessment of academic writing principles in Ukraine both among researchers and teachers and among students.

The aim of the study was objectivization of preventive measures and the experience of plagiarism expertise from the standpoint of scientific communication and implementation of some academic integrity principles. For the 2018-2020 years in the Danylo Halytskyi Lviv National Medical University 5992 scientific, educational and methodological works by the Shingle-comparison method were checked. Unification of the quality of implementation of integrated scientific topics and publications from the standpoint of academic virtue, adequate primary anti-plagiarism for the expertise of a text percentage of the Danylo Halytskyi Lviv National Medical University provided for the use of licensing program "Unichek", "Plagiarism Detector", "Viper", "Anti-plagiarism.NET", free programs "Advego Plagiatus", "ETXT antiplagiat"; if necessary in special rapid additional examination of a many small volume scientific texts – with additional involvement of other Internet services and resources. Some violation of the rules of scientific communication, signs of the replications and conflict of interest are stated in 954 works that were aimed at refinement and modifications. Of these, 732 (12.21 % of the total sample) a re-examination were conducted. Finally rejected (due to the refusal of modifications and negative results of re-examination) 12.98 % of scientific works. The prevailing reason for the refusal of the publication was presence of malicious text replications. Anti-plagiarism is an integral part of the university quality internal system assurance of educational activity and quality of higher education and the "visiting" card of academic integrity at the university. According to the Regulation on the commission on ethics and academic integrity in the Danylo Halytskyi Lviv National Medical University, are the basic tasks to establish a constructive dialogue and achieve the elimination of conflicts of interest by objective and fundamental discussion of complex ethical situations; detection and identification of some problems of scientific communication and observance of academic integrity by participants in scientific and educational process, some conflicts of scientific and educational interests, cases of academic plagiarism; providing expert assessments of the ethics and behavior of the members of the university community and recommendations on the application of sanctions for violating the University academic ethics code.

We stated that academic integrity, training some researchers of "flexible skills" scientific communication and plagiarism events are important prerequisites for the adequacy of the

implementation of complex scientific themes. Checking and searching for text by the Single-breaking text using the licensed software "Unichek", "Plagiarism detector", "Anti plagiarism.NET", Viper", free software "Advego Plagiatus", etc. validity requirements are performed. Complies with modern validity requirements. Improvement of procedures for verifying and testing some modern software requires further research and the necessary prerequisites for expanding opportunities and increasing of the plagiarism expertise validity in the context of scientific communication improving and implementation of academic integrity principles.

Key words: *academic integrity, scientific communication, plagiarism, technical expertise, software.*

УДК 378.14

Олександр Євсюков

Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва
ORCID ID 0000-0002-3554-8848

Інна Гордієнко

Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва
ORCID ID 0000-0002-6327-7475

DOI 10.24139/2312-5993/2021.03/111-122

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

У статті висвітлено особливості сучасної культури та її взаємодії з цілями та функціями освітніх систем; представлено зміст соціальних вимог щодо формування культури професійної діяльності майбутнього викладача професійної освіти; культура професійної діяльності майбутнього викладача подана як детермінанта відповідності стандарту професійних компетентностей; визначено основне поняття «сучасна культура»; наведені результати опитування здобувачів першого бакалаврського рівня зі спеціальності «Професійна освіта» та викладачів університету щодо культури професійної діяльності; визначена траєкторія подальших розвідок у вигляді розробки стратегії виявлення соціокультурних змін.

Ключові слова: *викладач, виховання, діяльність, компетентність, культура, професійна освіта, фактори, фахівець.*

Постановка проблеми. У контексті фундаментальних змін у соціально-культурних та соціально-економічних відносинах у світі та в країні, в умовах глобалізації та комп'ютеризації суспільства завданням професійно-технічної освіти є поліпшення її якості, що передбачає високий рівень культури професійної діяльності випускників, відповідність їх професіоналізму вимогам постіндустріального суспільства, готовність до самоосвіти й самовдосконалення, соціальна мобільність.

У даний час соціальні очікування пов'язані з модернізацією професійної освіти, з акцентом на реалізацію компетентнісного підходу, індивідуалізацію освітніх шляхів та взаємодію професійної школи з навколишнім середовищем. За цих умов основним завданням створення професійної освіти є формування основних професійних компетентностей фахівця.